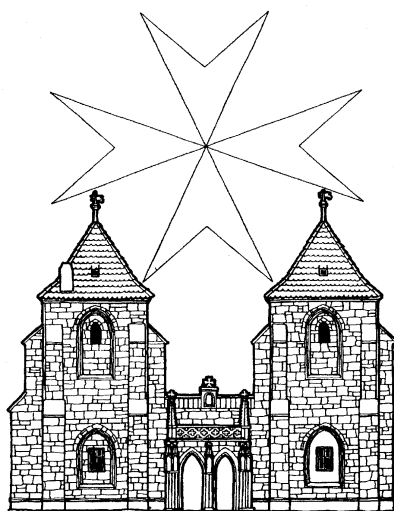

**Suverénní řád maltézských rytířů
Společnost pro duchovní hudbu**

si Vás dovolují pozvat na
KONCERT DUCHOVNÍ HUDBY

V KOSTELE PANNY MARIE POD ŘETĚZEM
Praha 1 – Malá Strana, Lázeňská ul.
v úterý 18. prosince 2012 v 17,00 hod.

7. koncert cyklu
KRÁLOVSKÝ NÁSTROJ VE VŠEDNÍ DEN
probíhá za podpory městské části Praha 1

Účinkuje:

RITORNELLO

Michael Pospíšil – umělecký vedoucí

(vstup volný)

ADVENTNÍ KONCERT

aneb

České Barokní ARIÓZNÍ RORÁTE

Nově nalezené Malostranské Roráty z 18. století
a Árie-Písně Václava Karla Hollana Rovenského
jako Dialog Nebe a Země o Lidskou Spásu

zpívá a na dobové nástroje hraje soubor

:II:RITORNELLO:II:

Josefína Matyášová – soprán a barokní housle

Tomáš Lajtkep – tenor a barokní trombon

Miloslav Študent – arciloutna, flétna, viola di gamba, zpěv

Michael Pospíšil – zpěv, ciňk, šalmaje, píšťaly, dulcian, varhánky, noty, kapelník...

SLOVO K PROGRAMU

Slovo Roráty (od latinského „Rorate coeli desuper“ – „Nebesa dštěte Spravedlivého!“) znamená vlastně dvě různé, byť příbuzné hudební formy: jednak adventní písně pro doprovod ranní votivní mše obecně, jednak celou dokonalou formu pravidelně střídající chorální antifony, recitace a zpěvy sólistů-choralistů se zpěvem písní, svěřeným celé obci věřících. Zabloudíme-li ovšem do originálních pramenů, zjistíme, že vše je ještě jinak. Že totiž prolínání obou těchto forem byla v době 17. a 18. století asi ta nejobvyklejší, třetí forma, s nekonečným počtem možností variací. Nový nález malostranských Rorátů z 18. století se tak pěkně doplňuje s líbeznými Písněmi-Áriemi Václava Karla Hollana Rovenského (1644-1718), který také na Malé Straně, a to v „Malém Valdštejnském paláci (dnes Pálffy palác, dnes sídlo pražské Konservatoře!) bydlel v době, kdy v Labounově klementinské tiskárně sázel svůj famózní kancionál CAPELLA REGIA MUSICALIS (1694). Pro náš objevený koncert tedy zkombinujeme oba dva zmíněné prameny ještě se třetím významným objevem, totiž s pohřešovanými Hollanovými Roráty pro turnovské Literáky z roku 1712! Poněkud barokně uvolněná forma árií na české texty dobře poslouží meditaci nad divem a zázrakem Vtělení, nad věčným dialogem mezi Nebem a Zemí, Duchem a Hmotou, Poslem a Hroudou, Bohem a námi...

MP

RITORNELLO

Komorní soubor Ritornello se zabývá především hudbou 16. a 17. století, ale také obou sousedních. Podle programu, který sestavuje ze specialistů na daný obor, mění své obsazení. Jádrem souboru tvoří vždy 2-3 hudebníci, kteří často ovládají i více nástrojů. Nedílnou součástí přípravy programu je vlastní intensivní badatelská a ediční činnost (edice hudby, hymnologie, organologie aj.). Soubor se snaží vrátit hudbu z kategorie „vážné hudby“ mezi základní potřeby člověka, jako je

universální řeč dorozumění pomocí malých a nejmenších hudebních forem (píseň, tanec) v jejich eleganci i syrovosti zároveň: barokně-romantický „Návrat“. Soubor užívá historických nástrojů nebo jejich věrných replik (loutna, theorba, barokní kytara, niněra, renesanční dudy, barokní moldánky, varhanní pozitiv, cinky a dulcián, renesanční trombony, šalmaje, chalumeaux, flétny a fistuly, violy da braccio i da gamba, barokní housle, bubny atd.), starých ladění a temperatur, původních herních a pěveckých technik. Jednotlivé typy programů zasahují do různých historických hudebních žánrů: do hudby chrámové, domácí, taneční, pouliční, věžní (fanfáry), hodovní ... kromě koncertních vystoupení soubor účinkuje při liturgickém provozu, vernisážích, recepcích, literárních pořadech, konferencích apod. Dramaturgií svých nahrávek se snaží zaplnit prázdné místo po kdysi „každodenní sváteční“ hudbě.

Kostel Panny Marie pod řetězem konec mosta býval středem opevněného útvaru komendy řádu johanitů (maltézských rytířů) na strategicky významném místě u předmostí bývalého Juditina mostu. Klášter založil český král Vladislav II. V r. 1169 jako první johanitskou komendu v Čechách. Král daroval řádu okolní pozemky včetně západní části ostrova Kampy. Postupně zde bylo postaveno cca 50 domů spadajících pod jurisdikci řádu.

Původní románský trojlodní kostel byl větší než dnešní stavba a zachovaly se z něj zbytky v nynějším nádvoří (arkády na jižní zdi) a v postranní lodi dnešního kostela. Křížová klenba je pozůstatkem románské baziliky. V pol. 13. stol. byl kostel rozšířen o raně gotické kněžiště.

Rozsáhlá gotická přestavba celého trojlodí započala v pol. 14. stol., kdy byla zbořena románská bazilika. Kolem r. 1375 byla vystavěna gotická předsíň v západní části a u ní kolem r. 1389 dvě mohutné hranolové věže. Novogotické cimbuří je z r. 1836. Dále již stavba nepokračovala a tak ze zbořeného románského trojlodí se stalo nynější nádvoří mezi věžemi s předsíní a vlastním kostelem. Ten byl přestavěn z raně gotického kněžiště za velmistra Matouše Děpolta z Lobkovic na přelomu 16. a 17. stol. Dnešní podobu získal při barokní přestavbě v l. 1640 - 60 podle projektu C. Luraga. Ve štítu kostela je umístěna dřevěná, pozdně gotická socha Madony.

Hlavní oltář s řezbami představujícími výjevy ze života apoštola Pavla je od J.P.Vendy z r. 1730. Kazatelna asi od téhož autora je z doby před r. 1750. Sochy světců na konzolách hlavní lodi jsou od J.J. Bendla (po r. 1651). Hlavní oltářní obraz (Panna Maria a Jan Křtitel - pomocníci maltézských rytířů v bitvě s Turky u Lepanta r. 1571) je dílem Karla Škréty ze 60. let 17. stol. Od Škréty je také obraz sv. Barbory na bočním oltáři. V hlavní lodi stojí mramorová socha velkopřevora Rudolfa Coloreda-Walsee, který se v 17. stol. zasloužil o přestavbu kostela a kláštera. Socha je od E. Maxe z pol. 19. stol. Křížová cesta na stěnách kostela je od řádového malíře Vachka. Tepané mříže ze 16. a 17. stol byly doplněny novými podle návrhu J. Fanty. Kostel prošel rozsáhlou renovací v l. 1965 - 87. V roce 1909 nahradil Jindřich Schiffner staré varhany z 30. let 18. století, z nichž zůstala zachována jen baroková varhanní skříň a 45 původních cínových píšťal v prospektu. Další přestavba varhan byla provedena v roce 1987 za použití části píšťal ze Schiffnerových varhan (pražské družstvo Igra). V roce 2006 provedla generální opravu varhan Organa Kutná Hora.